

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Cerkovni
računi: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Opozicija ima besedo

Ob obletnici Rapalla, ki nas je z globoko zarezo v živo telo naroda opomnil, kaj nas čaka, če ne bo naša država močna, so odgovorili šefi četverne koalicije na akcijo g. Savčiča. In odgovorili so tako, da so se izkazali kot politiki, ki se zavedajo svoje dolžnosti pred narodom in pred državo in da mora biti njihovega odgovora vesel vsak pravi patriot.

Jasno in nedvomno so izjavili, da so za vsak sporazum, ki ga zahteva interes države. Drugega smisla sploh ne sme in ne more imeti sporazum, če ni njegov namen okrepitev države. Za tak sporazum so šefi vladnih strank absolutno in pripravljeni so pozabiti na vsa nasprotja, na vse specialne strankarske interese in tudi na vse predsodke. G. Savčiču so posamezni šefi vladnih strank celo izjavili, da tudi zahteva po reviziji ustave ne more ovirati sklenitve sporazuma. Seveda pa se mora revizija izvršiti tako, kakor zahteva ustava in njena gladka izvedba mora biti zjamčena. Za vsako državo so ustavni boji najnevarnejši in ne more hoteti iskrenega sporazuma tisti, kdor hoče s pomočjo sporazuma zagnati državo v vrtnice ustavnih bojov.

Zaradi tega je samo po sebi jasno, da so morali šefi četverne koalicije zahtevati, da najprej opozicija pove, kaj zahteva in katere spremembe želi. Če iz čisto formalnega vzroka je bila ta zahteva neobhodna: Opozicija je nezadovoljna z obstoječim stanjem, ona zahteva druge razmere, na njej je zato tudi prva beseda o potrebnih spremembah.

To pa še iz drugega odločilnega vzroka. Kajti šele iz zahtev opozicije bo vidno, če je tudi njena volja dobra. Z ljudmi slabe volje ni mogoče skleniti nobenega sporazuma, ker nimajo spoznanja le sredstvo za izkoriščanje, ne pa cilj in namen. Do danes pa je dala opozicija, zlasti ona iz radijskih vodilnih vrst, zelo malo dokaza, da je pri njej dobra volja. Nasprotno so bile vse izjave vodilnih politikov od KDK takšne, da so se zgrozili pred njimi celo pristaši KDK. Kakor da bi že želeli izven države, tako so ob vsaki priliki in nepravilni nastopili proti interesom države. S ponosom so govorili o svojem delu proti zunanemu posojilu, hodili v Berlin in Zenevo tožiti našo državo in uživali so, kadar so podajali najbolj tvegane in najbolj nemogoče izjave. In kakor da ne bi bili niti s tem zadovoljni, so dodajali svojim neprevdanim izjavam psovke in klevete, ki so morale zlasti med Srbi roditi največji odpor. Skoraj je kazalo, kakor da bi imeli sploh samo eno željo, da za vsako ceno preprečijo vsak sporazum in da je njih najvišji cilj, če zgrade med Belgradom in Zagrebom nepremostljivi prepad.

V tem je prišla Savčičeva akcija, prvi rahel znak, da so tudi v KDK vplivni ljudje, ki nočejo prepadati. Sicer so se gospodje od KDK, zlasti g. Pribečević, kakor potrudili, da vržejo g. Savčiču poleno pred noge, s tem, da so proglasili akcijo g. Savčiča samo kot njegovo ekstraturo. V čast šefom vladnih strank je, da so imeli v tem hipu globoko uvidenost in da so bili širokopotezni ter smatrali to metanje polen pod noge samo kot strah opozicijskih šefov za njih pozicijo. Proslavljali so sebe kot neustrašne borce v stilu francoskega revolucionarnega Gambette in zato so se bali, da bi jim njih volivne mase očitali, da so padli na kolena. To so šefi četverne koalicije uvaževali in kljub vsem prisiljenim in nepriljubljenim demantijem voditeljev KDK nadaljevali razgovore z g. Savčičem. S tem pa so dosegli, da je položaj pred razčiščenjem, kajti KDK je pritirana do tega, da mora fiksirati svoje stališče.

Povedati mora, če hoče krepko državo ali ali ne. Izjaviti se mora, če je za skupno življenje v državi ali ne. Izjaviti mora, če je za iskren sporazum ali pa ne. Časi nejasnosti so minuli in opozicija na besedo. Ko pa ta beseda pade, potem bo tudi javnost vedela, pri čem da je in ta se bo hitro opredelila za eno ali drugo stran. Kajti prav nič težka ne bo ta opredelitev. Na eni strani širjenje hujškarije in argumentacije, s psovkami ter večnim očitanjem, na drugi strani brezreklamno delo za konsolidacijo države, za dvig gospodarstva po potih, kakor jih je pred kratkim nakazala gospodarska konferenca v Belgradu.

Opozicija ima besedo in im jo na vsak način. Naj ne mislijo šefi KDK, da se morejo izogniti z molkom. Tudi molk je danes odgovor, zakaj ponudena jim je danes roka in če ne odgovore, potem to pomeni, da so odklonili sploh vsak sporazum. Dokazali bi s tem, da za nje ne obstoji Rapallo, da za nje ne obstoje sploh nobeni konkretni razlogi, razven strahu za svojo popularnost. Kvečjem bi še imeli smi-

Vlada za sporazum

a Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob 9 dopoldne se je vršila seja šefov četverne koalicije v kabinetu notranjega ministrstva. Seje so se udeležili gg. dr. Korošec, Vukičević, Davidović in Spaho. Šefi so se sporazumeli, da šef vlade g. dr. Korošec pozove g. Savčiča ter mu odgovori, da so šefi četverne koalicije samoumevno za sporazum s strankami, za katere Savčič govori ter da so posamezni šefi četverne koalicije dovolj jasno povedali svoje nazore glede sporazuma in da sedaj četverna koalicija pričakuje od njegovih mandatorjev, da stavijo konkretna vprašanja, ki se naj uredijo. G. dr. Korošec se bo še danes ali najkasneje jutri sestal z g. Milošem Savčičem, da mu da odgovor v imenu vladne koalicije.

Zadeva vseh časnikaarjev

a Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) »Politika« je objavila na g. Korošca kot notranjega min. hud napad, v katerem primerja sedanji sistem cenzure turškemu za časa Abdul Hamida. Razlika v obeh sistemih, pravi »Politika«, je samo v tem, da je bila turška cenzura odkrita, ker je plenila samo radi izrazov, ki so bili taksativno naštet v seznamu prepovedanih izrazov. Sedanja cenzura pa ni iskrena, ker ne postopa enako proti zagrebškemu in belgrajskemu tisku. V Zagrebu pušči tiskati, kar pleni v Belgradu. Obtožuje odgovorne urednike zaradi tiskanih izjav, ki jih dajejo Pribečević in drugi, ne obtožuje pa le-teh, dasi so avtorji. V zelo ostrem tonu polemizira »Politika« proti izjavi notranjega ministra, ki jo je objavil »Slovenec« v petkovi številki. Vaš poročevalec se je obrnil na posl. g. Smodeja, ki se je svoječasno v parlamentu boril proti tiskovnemu zakonu, ki ga je predložil PP režim. Poslanec mu je odgovoril:

V politiki sem bral napad na g. dr. Korošca zaradi zaplemb. Na eni strani se čudim, da uredništvo tako slabo pozna tiskovni zakon in ga popolnoma napačno tolmači, vendar je nevednost kolikor toliko razumljiva, ker se je v Belgrad v času, ko sem se jaz naprošen od centralne uprave JNU boril proti sedanjemu tiskovnemu zakonu, bore malo zmenil za to borbo. Par člankov so tiskarji prinesli proti tiskovnemu zakonu in to je bilo vse. Niso prinesli niti predlogov JNU, ki smo jih stavili, niti niso omenjali uspehov, kolikor smo jih dosegli. Saj je bil prvotni zakonski predlog še vse hujši, kakor je bil potem sprejet. Vsak časnikar se mora boriti proti sedanjemu reakcijskemu tiskovnemu zakonu. Krivično in neiskreno je, napadati oblast radi tega, če postopa po zakonu. Tega zakona ni delal g. dr. Korošec in tudi on ni cenzor listov. To bi moralo vedeti tudi uredništvo »Politike«.

Če je zakon nejasen in dopušča celo široko razlago § 34, je kriv zakonodajalec. Da bodo posamezni cenzorji v praksi zelo različno tolmačili, sem svoječasno v skupščini posebej naglasil. Sedaj pa dolžijo za to g. dr. Korošca, ne pa tistih, ki so zakon predlo-

žili in zanj glasovali. Tedaj je »Politika« glede čl. 34 molčala. Razburjenja »Politike«, ker smatra oblast za tiskane izjave politika v časopisju odgovorno uredništvo in ne politika, ako ta svojih izjav ne more podpisati, je neopravičeno.

Kaj pravite, je vprašal poročevalec poslanca, na ta-le stavek v »Politiki«: »Zakon ne zahteva samo podpisa na spis, ampak so mu zadostni tudi drugi dokazi, ki nedvomljivo ugotavljajo avtorjevo osebo. Tu pa je osebnost naprej ugotovljena. Sam Pribečević je sestavil izjavo, sam jo je dal v objavo, torej je on nedvomno dotična osebnost — Korošec pa zahteva, da mu to osebnost ugotovimo, ker ni podpisana.«

G. poslanec je odgovoril: Tudi v tem oziru je uredništvo »Politike« zgrešilo. Oblast obtoži urednika, če v izjavi ni podpisan avtor. Takšen je zakon. Stvar obtoženega urednika je, da pri sodišču dokaže, kdo je pisal in da je objavil s dovoljenjem avtorjev. Saj oblast ne more obtožiti po tiskovnem zakonu tistega, ki ni ničesar napisal, ampak je dal samo ustmeno izjavo, marveč po drugem zakonu. To ni jasno, samo po § 35 in 41 tiskovnega zakona, ampak še bolj po čl. 72, ki imunizira v tisku samo govore v parlamentu, pa šele tedaj, ako časopisje objavlja govore resnično in nepristransko. Celotno v tem slučaju je kazniv, kdor objavlja imunizirane govore, ako vsebujejo kazniva dejanja proti vladarju ali kakemu drugemu članu kraljevega doma, ali pozivanje državljanov, da s silo spremene ustavo. Za vse druge izjave politikov, ki jih dajejo izven parlamenta in vsebujejo kazniva dejanja, so po tiskovnem zakonu odgovorni uredniki, ako izjave objavljajo dotični politiki, pa le po drugih zakonih. Želeli bi bilo, da časopisje prične z ozirom na zaplembe dokazovati nemožnost sedanjega tiskovnega zakona, kakor je to napravil »Slovenec«, ne pa da napada tistega, ki se mora zakona držati. »Politika« tega ni storila. Zato mislim, da ji ostalih in krivičnih napadov ni narekovala skrb za tiskovno svobodo, ampak politično ozadje, ki težko gleda Slovence pri državnem pravilu.

Plodonosno zakonodaino delo

k Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je narodna skupščina nadaljevala svoje delo. Delala je hitro in intenzivno. Poudariti je treba, da se je opozicija strinjala v vseh predlogih z vlado. Sejo je otvoril g. Ilija Mihajlovič ob pol 11. Tajnik g. Stevčič je prečital zapisnik, nakar se je javil k zapisniku g. Nastas Petrovič, ki je zahteval, da se sprejme v zapisnik, da se je vršilo včeraj na njegovo zahtevo klicanje poslancev dvakrat. Tajnik Stevčič je Petrovičevu pripombo sprejel. Nato je bil zapisnik sprejet.

Najprej je bil na dnevnem redu zakon o naknadnem sporazumu k trgovinski pogodbi z Avstrijo. Poslanec Žebot je podal kratko in jedrnat poročilo odbora, ki je ta zakon obravnaval. Trgovinski minister Spaho je v kratkem eksponatu očrtal zgodovino trgovinskih pogajanj in trgovskih zvez naše države z Avstrijo. Naglasil je njihovo važnost. Pri glasovanju je bil zakon soglasno sprejet v načelu in podrobnostih. Zanj je glasovala tudi vsa opozicija.

K zakonu o konvencijah med našo državo in kraljevino Madjarsko o vzajemnem negovanju bolnikov je podal kratek eksponat poslanec Joca Lalošević. Zdravstveni minister Čeda Mi-

hajlovič je kratko poudaril potrebo ureditve tega vprašanja. Jovan Jovanović-Pižon je naglasil potrebo tega zakona. Izjavil je, da bi bilo potrebno, da bi podal k temu zakonu pojasnilo tudi zunanji minister, ki naj bi obenem podal kratek eksponat v naših odnošajih z Madjarsko. Ta eksponat bi ravno sedaj zelo želeli. Zakon je bil soglasno sprejet.

Brez debate so bile sprejete ostale konvencije z Madjarsko, ki se tičejo: 1. obrambe proti nalezljivim boleznim, 2. izročitve krivcev in sodni pomoči v kazenskih preiskavah, 3. pravnega postopanja glede produktivnih in transportnih podjetij.

Nato se je seja zaključila. Prihodnja bo v torek ob 9 dopoldne. Na dnevnem redu je razprava 1. o poročilu odbora za zakonski predlog o javnih delih in javni pomoči, 2. izvolitev člana narodne skupščine v upravni odbor za vojno odškodnino.

a Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Sekcija zakonodajna odbora ima vsak dan seje. Od Jugoslovanskega kluba se udeležuje seje g. dr. Hodžar. V odseku je gotov zakon o imenih, ki ga je svojčas predložil narodni skupščini g. dr. Korošec v zvezi z zakonom

o državljanstvu. Odsek je nadalje obravnaval kazensko-pravni red. Pravosodni minister je glede kazenskega zakona zasedal še zahteval mnenja kriminalistov na vseučiliščih v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu, ker bo pri končnem besedilu treba še rešiti vprašanje porote. Plenum se bo sestal v ponedeljek popoldne. Na dnevnem redu je zakon o imenih. Obenem se bo obravnavalo o razširitvi odseka za ljudskošolski zakon.

Poseben odbor za zakon o sodnih taksah se je konstituiral. Z delom bo pričel čimprej. Namen je, da se znižajo dosedaj veljavne previsoke takse. Predsednik je dr. Ribar, podpredsednik Šemajo Demajo. Od Jugoslovanskega kluba sta člana Hodžar in Pušenjak.

Zakon o državnih pravdnikih, odvetnikih, menicah in čekih so pripravljene za podpis, nakar bodo objavljeni v »Službenih novinah«. Za ponedeljek popoldne je sklicana v ministrstvu za javna dela širša seja članov skupščinskega administrativnega odbora in zastopnikov univerz in nekaterih strokovnjakov. Na seji se bo odločilo o ponudbah za dograditev novega parlamenta. Ponudbe so prišle na podlagi razpisa gradbenega ministrstva.

Razne vesti iz Belgrada

k Belgrad, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Profesor Bergant Mavrič je prestavljen z moškega učiteljskega v Ljubljani na gimnazijo v Celju.

Iz Rima se je vrnil v Belgrad nuncijev tajnik g. Paceini, ki je postal sedaj nuncijev svetovalec.

Jutri pride v Belgrad v službenih zadevah prireditelj škof g. dr. Gnidovec.

Med kandidati za škofa v Dubrovniku se imenuje konzultor o. Pero Vlasie.

Danes je imela glavna zveza srbskih zemljoradniških zadrug svoj občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 5000 delegatov. Za ta občni zbor je bilo ogromno zanimanje.

Iz politično-upravnih služb: Napredovali so: Politično-upravni uradniki Matija Malešić pri velikem županu v Mariboru, dr. Franc Minar-Cigale na okrajnem glavarstvu v Ljubljani, v 6. I. dr. Josip Orožim, na okrajnem glavarstvu v Kamniku, Franc Znidaršič v Črnomlju, v 7. I. Otmar Skale, na okr. gl. v Novem mestu v 8. I. Za arhivskega uradnika 4. III.: Ivan Donaj, zvančnik pri velikem županu v Mariboru, Etbin Pleničar, zvančnik pri velikem županu v Ljubljani.

V ponedeljek ob 9 dopoldne se vrši seja finančnega odbora. Na dnevnem redu je volitev odseka za prošnje in pritožbe, razprava o uredbi za odpis davkov za slučaj nezgod, razprava o uredbi o povrnitvi potnih in selitvenih stroškov državnim uradnikom.

Zagrebska oblast

o Zagreb, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Zagrebska oblastna skupščina je zaključila zasedanje. Proračun je sprejet v načelu in v podrobnostih. Pri sprejemanju posameznih uredb in proračuna se ni nihče javil k besedi. Vse je bilo sprejeto soglasno.

Filasko dr. Trumbića

k Pariz, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Misija dr. Trumbića, da dobi stik z vodilnimi francoskimi politiki in da jih pridobi za cilje KDK, je popolnoma ponesrečena. On ni mogel dobiti stikov z nobenim aktivnim francoskim politikom. Radi tega misli že v par dneh oditi iz Pariza v London ter zapustiti Francijo.

Iz'ava

Dne 13. oktobra je prinesel naš list med dnevnimi novicami poročilo, da g. Karla Bambiča, poslovodjo pri tvrdki Rus v Jevnici že 14 dni pogrešajo, da ljudje sumijo, da je pobegnil v Kanado, da je baje pustil primanjkljaja do milijona kron in da je razpisno živel. Naš obvestitelj je pa nasedel zlobnim in neresničnim govoricam. Zato se je na licu mesta informiral in ugotavljal, da obdolžitve niso resnične. Sumnja, da bi g. K. Bambič pobegnil v Kanado, ovrže dejstvo, da imenovani vsak dan posluje v Jevnici. Sam g. šef Ivan Rus je dopisniku izjavil, da trdke ni oškodoval niti za eno paro. S tem pa odpade tudi očitke razpisnosti, kajti dejstvo je, da si g. poslovodja že par mesece sam kuha, kajti v Jevnici niti ene gostilne ni, in ni prilike za kako razpisnost. Ker g. Bambiču nikakor nečemo škodovati na njegovi časti in dobremu imenu, že tretjič to mistifikacijo lojalno popravljamo in se mu kot poštenjaku zahvaljujemo, da je odstopil od tožbe. — Uredništvo.

Pri gospodu Maniu

(Iz dnevnika.)

Letos, 23. junija, so nam časnikarjem iz Češkoslovaške in Jugoslavije priredili romunski tovariši v svojem domu v Bukarešti prijateljsko kosilo. Ker je poleg mene na desni sedela starejša romunska kolegica, ki razen romunskega ni znala nobenega drugega jezika, sem posvetil malo več pozornosti svojemu sosedu na levi. Kakih štirideset let star, brkat možak, oblečen v narodno nošeno kakor jih nosijo naši Belokranjci. Ko sva si že ponovno napila s: »Cetrascu!« (Na zdravje!), sva se pričela razgovarjati v čudoviti romansko-nemški mešanici. Bil je to prvi opozicionar, ki sem ga tekom svojega bivanja v Romuniji srečal — kajti dobro so nas čuvali, da ne bi zašli med garjave ovce — g. Mihalake, časnikar in podpredsednik narodne kmetske stranke. Potožil sem mu svoje težave: »Same seje in banketi! Niti toliko časa nimamo, da bi si malo ogledali mali Pariz — kakor imenujete vašo prestolico, — kaj šele, da bi mogel govoriti vsaj z nekaterimi politiki izven vladnih vrst.« — »Razumem, dragi tovariš,« je odvrnil in pomembno namežiknil. »Želite govoriti z našim predsednikom, g. Maniu?« — »Če velim?!«

Še malo sva se okrepčala, potem pa še pred končanim kosilom odšla. — Po mojem je morala biti enonadsilopna hiša, pred katero sva se ustavila, daleč na periferiji. Pred vhodom je stalo več krepkih kmečkih fantov, ki so naju takoj pustili vstopiti. Ko sva stopela po stopnicah, mi je g. Mihalake objasnili, da je to narodna straža, ki stalno čuva g. predsednika in pa še to mi je razodel, da ima g. Maniu več stanovanj, češ, da mu strežijo po življenju. Iz vsega njegovega pripovedovanja je odsevala globoka ljubezen in udanost svojemu vodji.

Par trenotkov sem moral počakati na hodniku, ko se je vrnil in me potisnil v sobo. Bila je knjižnica. Nisem pa mogel razgledati, kakšne knjige so bile razložene po številnih omara, kajti že je vstopil srednje visok gospod, izrazitih, lepih in inteligentnih potez, v elegantni temni obleki.

»Maniu — izvolite sesti, gospod kolega! Francosko ali nemško?«

Osupnjen, sem najprej povedal svoje ime in opravičbo radi motenja ob popoldanskih urah, ko vsak človek rad malo podremi, posebno v pasji vročini, ki vlada junija na Balkanu. Odiščil sem se seveda za nemščino.

G. Maniu se je najprej precej obširno zanimal za razmere pri nas, posebno za g. dr. Korošca in svoje prijatelje, s katerimi je v bivši dvojni monarhiji sodeloval v delegacijah. Potem je prišla vrsta na mene. Po izjavah, ki mi jih je dal g. Maniu tekom precej dolgega razgovora, bi bil njegov program v kratkih in grobih potezih ta-le:

»Kot eminentno ljudska se narodna kmetska stranka bori za popolno enakopravnost vseh delov države in vseh stanov. Hočemo, da v Veliki Romuniji zavlada duh popolne ustavnosti in pravega parlamentarizma. Ne maramo laži-demokracije, kakor je propovedujejo t. zv. demokratske stranke, ki so odvisne od židovskega kapitala. Smo proti diktaturi bilo kateregakoli stanu. Za vse je v naši bogati domovini prostora dovolj, ki hočejo delati na konsolidaciji in napredku. Predpogoj temu pa je ta, da se upelje ustavni režim.

Gospodarska in finančna konsolidacija države je odvisna od velikega zunanjega posojila in od stabilizacije naše valute. Mi nismo proti posojilu. Mi se borimo samo zato, da se najame posojilo, katerega pogoji ne bodo žalili našega narodnega ponosa.«

Ko mi je g. Maniu še razlagal, kateri zakoni so vse potrebni posebno za povzdigo kmetijstva in za zboljšanje socialnih in gospodarskih razmer, je vstopil glavni tajnik stranke, poslanec Madgearu.

Videč, da je moj obisk končan, sem še zaprosil: »Kaj pa Vaš zunanji političen program, posebej Vaše stališče napram Mali antanti, g. predsednik.«

»V zunanji politiki smo si vsi edini. V temeljnih smernicah ni razlike, morda je je malo v manirah. Ker moremo napredovati in se uspešno razvijati samo v miru, bomo z vsemi močmi podpirali Društvo narodov in vsako akcijo, ki gre za tem, da se učvrsti mir.

Sem odločen pristaš Male antante, kajti ona je največje jamstvo za mir v srednji in vzhodni Evropi. Ona je tembolj potrebna, ker se ravno v teh delih čisto pojavljajo avanturistične težnje, ki jih moramo onemogočiti.«

Nova romunska vlada

v Bukarešti, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Maniu je listo svoje vlade predložil regentskemu svetu popoldne, ob pol petih popoldne pa so novi ministri prisegli. Ministrski svet je sestavljen tako: predsednik in minister brez portfelja Julij Maniu; notranji minister dr. Vojsa Vojevodi; minister za poljedelstvo in domene Joan Michalake, finančni minister Popovici, trgovinski minister Virgil Madgearu, prometni minister Alegra, pravosodni minister Grigori Junyan, zunanji minister Mironescu, javna dela Joan Radocanu, javni pouk Nikolaj Costapescu, prosveta in lepa umetnost dr. Avrel Vlad, vojni minister general Zihoski, minister za narodno zdravstvo Cezar Dan, minister za Besarabijo in začasni delovni minister Halippa, minister za Erdelj Nitesu, minister za Bukovino Saveanu, minister za Banat Cezar Bocu. Bocu še ni prisegel, ker je radi boleznih zadržan. Novo imenovani ministri, katere je množica navdušeno pozdravljala, so že imeli svojo prvo sejo. »Dimineata« piše, da bo parlament sklican za ponedeljek in da bo istega dne razpuščen, nove volitve pa bodo najbrže že 9. decembra. Jutri bo vlada imenovala nove prefekte. Novi trgovinski minister Madgearu je izjavil listom, da bo vlada revidirala vse gospodarske zakone, ki so bili sprejeti od leta 1924. Inozemskemu kapitalu bo dala iste pravice kakor romunskemu, da se omogoči izkoriščanje vsega narodnega bogastva, in znižala carino. Vlada bo dogovor prejšnje vlade o zunanjem posojilu sicer priznala v glavnih potezih, proučila pa bo še podrobnosti, da bo potem odločila, ali naj se poskusi revizija pogodbe, če pa to ne bo mogoče, da se poišče posojilo drugod.

G. Julije Maniu, novi romunski ministrski predsednik, je rojen 8. januarja 1873 v Simleu Silvanici na Sedmograškem. Po maturi na kalvinistični gimnaziji v Zalavu je študiral pravo na vseučiliščih v Klužu, Dunaju in Pešti. Že kot akademik je aktivno deloval in je bil l. 1895. na njegovo inicijativno sklican kongres narodnih manjšin iz Madjarske. Organiziral je romunsko narodno stranko in urejeval njeno glasilo »Tribuna«. Stranka se je borila za avtonomijo Sedmograške. Med vojno je služil kot rezervni častnik in je dalje časa bival tudi v Ljubljani, kjer je bil dodeljen vrhovnemu vojaškemu sodišču za soško fronto. Ob prevratu se je nahajal na Dunaju in tu osnoval romunski Narodni svet. V imnu

njeja se je udeležil proglastitve Velike Romunije v Albi Juliji. Pokojni kralj Ferdinand mu je poveril sestavo vlade, ki je vodila volitve za ustavotvorno skupščino. Pozneje se je njegova stranka združila s kmetsko stranko zaranistov, ki jih je vodil g. Mihalake. Ko se je njim pridružil še pokojni Take Jonescu, so osnovali narodno kmetsko stranko, ki je druga največnejša romunska stranka. Stranka je za edinstvo države; zahteva pa široke samouprave. V vseh gospodarskih in socialnih vprašanjih je stranka zmerno konservativna. V dinastičnem vprašanju se zdi, da simpatizira z bivšim prestolonaslednikom Karlom.

Nova pustošenja Etna

v Milan, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Ponoči je vulkan Etna začel zopet hujše delovati. Po zadnjih vesteh je lava dosegla in uničila veliki železniški most na progi Messina—Catania, da se je moral promet popolnoma ustaviti. Čim bolj se veletok lave širi in se bliža morju, se manjša njena hitrost. Popolnoma je uničena tudi vas Nunziata. Miličniki in vojaške čete se trudijo, da preprečijo, da se ne bi lava obrnila v novo smer. Ogrožen je tudi kraj San Giovanni di Zarre. Prof. Ponti je ponoči z letalom pregledal vso fronto izbruha in ugotovil, da še ni ugasnilo nobeno novih žrel, temveč da se delajo vedno nove struge. Iz žrela teče lava v nezmanjšanih množinah s hitrostjo 4 m na minuto. Pri železniškem napisu se pomika lava s hitrostjo 4 m na uro. Nekateri kmetje, ki bivajo pod vrhom Etna, so ostali pri življenju kakor po čudežu. Bili so prepričani, da morajo pred izbruhom nastati glasne eksplozije in hude nevihte. Zvečer

pred izbruhom so sicer opazili poseben svit ognja, šli so pa spat, in samo ker je eden izmed njih se ponoči zbudil in opazil, kako se v veliki bližini plazi goreča lava v dolino, se jim je še posrečilo, da so se potem rešili.

v Taormina, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Vaš posebni poročevalec je imel priliko, da se je približal novemu žrelu. Novo ognjeno žrelo, ki meri v premeru 500 m, se je odprlo sredi kostanjevega gozda. Drevesa okoli žrela so se vsled vročega vetra in strupenih plinov posušila. Bivanje pri žrelu je mogoče samo tedaj in tako dolgo, dokler veter odganja vročino in dim. Tedaj se vidi žareča masa, ki se dviga in pada in ki v rednih presledkih bruhla ogromne množine tekoče lave, katere se sprva pomika hitro, potem pa vedno bolj počasi in 400 m pod žrelom pada navpično 500 m globoko.

V spomin padlih

G. minister pošte in telegrafa je odredil, da se v nedeljo, 11. t. m. ob 11 dopoldne pri ministrstvu, direkcijah in vseh poštah, brzojavnih in telefonskih ustanovah na vseh poštah in prometnih progah in pri vseh terenskih delih za dve minuti ustavi vsako delo in obrat, a vse osebe ti dve minuti posveti tihemu sočustvovanju v spomin 10 letnice premirja in padlim žrtvam v svetovni vojni.

Težkoče g. Poincareja

v Pariz, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Poincare se trudi, da bi sestavil vlado. Sedaj vodi pogajanja z različni politiki za sodelovanje v njegovem kabinetu. Domneva se, da bo poskusil vse, da še danes zvečer sestavi svoj kabinet. Od poloficiozne strani se ob tej uri govori o sledeči sestavi kabineta: ministrski predsednik in obenem finančni minister Poincare, pravosodni minister Barthou, zunanji minister Briand, notranji minister Sarraut odnošno, če bi se branil, radikalni senator Marraud, vojni minister Painleve, mornariški minister Legues, trgovinski minister Marcel od republikanske unije ali pa Cheron, poljedelski minister Queuille ali, če bi se branil, radikalni senator Durand, javna dela Tardieu, prosveta Lamouret ali, če bi se branil, senator Bouchard, kolonije Hesse, delovno ministrstvo Leclouche, pokojnine Fabry, zrakovlostvo Einac. Razen tega se govori, da je Poincare sklenil, da bo zopet vzpostavil prejšnja državna podtajništva.

Ugoden izid trgovskih pogajanj s Češko

v Praga, 10. nov. (Tel. »Slov.«) Po vesteh »Prager Presse« so končna pogajanja o splošnem delu češkoslovaško-jugoslovaške trgovinske pogodbe napredovala tako, da se lahko začne končno veljavna sestava besedila. Poleg okvirne pogodbe se razpravlja tudi o ureditvi medsebojnega dovolitvenega postopanja, pri čemer je Jugoslavija zahtevala olajšave za uvoz svojih poljedelskih produktov. Pogajanja bodo končana najpozneje v ponedeljek.

Kronanje japonskega cesarja

v London, 10. nov. (Tel. »Slov.«) V Kiotu je bilo danes svečano kronanje japonskega cesarja. Ceremonije so se začele ob 8 zjutraj s slavnostno božjo službo po starem obredu, v kateri je japonski cesar imel japonski cesar nagovor na svoje prednike in solatni boginji naznanil, da je stopil na prestol.

Moste pri Ljubljani

Kakor kaže, bomo imeli pri občinskih volitvah samo dve listi, zakaj lista samostojne mora pred volitvami zadržati z občinske deske. Ina ravno iste napake, kakor jih je imela lista SLS. Prva skrinjica bo dala ime Miha Kosca in v njo bodo padale kroglice, ki hočejo da bi pri nas zavlada SDS, ko so jo povsod drugod že položili globoko v grob. Druga skrinjica bo pa Kamnikarjeva. Na Kamnikarjevi listi ne kandidirajo kakšni postopači, temveč ljudje, ki žive od trdega dela. Te bodo volili vsi naši smisljeniki. Nihče izmed delovnega ljudstva ne bo vrgel kroglice v skrinjico stranke, ki je bila vedno sovražnica ljudskih pravic in svobostin. SDS se zaveda, da pri nas nima ljudstva za seboj, toda ker bodo pri nas odločevali ljudje dela, se priljuje na vse načine delavcem.

Po svojem časopisu in po vseh oštarjih, je razširila neresnico, da je SLS povzročila razveljavljanje marksistične liste. To je grda laž, spodbela samo zato, da bi vnevoljila delavce, jih nahajala zoper SLS in jih konečno opeharila za glasove.

Ker voditelj marksistov noče pojasniti vse zadeve in bi rad svoje ljudi pri volitvah prodal SDS, smo dolžni povedati, kdo je zakrivil razveljavljanje. Zakrivil so ga marksistični voditelji, ker so sami napisali na kandidaatno listo nekega Zagarja, ki kandidira na Kamnikarjevi listi.

Ko je okrajni glavar to opazil, je poklical Zagarja in predlagatelj listi in dognal, da je Zagar po podpisal kandidaatno listo Kamnikarjevo, a Zagarjev podpis na marksistični listi je poltorjen.

Kdo ga je ponaredil, vedo marksisti, a glavar je kajpak listo razveljavil.

Ako se je podpis iz posebnega namena potvrdil, kar je tudi mogoče, naj preiskujejo marksisti sami, puste naj, da volijo njih voditelji liberalce, a kar je poštenih delavcev, bodo volili Kamnikarjevo listo. Samo to bo v korist delavcev.

Prosvetni izdatki za Slovenijo največji

Po novem proračunu dobi Slovenija v prosvetne namene 123.229.469 Din, Srbija 174.053.427, Hrvaška 161.586.950, za vso državo pa so proračunjeni izdatki za prosveto na 807.449.910.

To se pravi, da potroši v prosvetne namene za vsakih 10.000 prebivalcev v

Sloveniji	1.166.137
Črni gori	773.587
Hrvatski in Slavoniji	692.754
Južni Srbiji	691.640
Severni Srbiji	655.554
Dalmaciji	652.634
Sremu	632.513
Vojvodini	624.390
Bosni in Hercegovini	311.655

Naj si te številke ogledajo tudi gg. od KDK, da bodo še lažje zabavljali in še z večjo verno lahko borili proti slovenskim interesom.

Obzorovi komentarji

o Zagreb, 10. nov. (Tel. Slov.) »Obzor« komentira pisavo belgrajske »Politike« o g. dr. Korošcu in pravi, da ta ponovni napad belgrajske »Politike« na g. dr. Korošca jasno dokazuje, da g. dr. Korošec ni izpolnil nad hegemonistov, ki so jih polagali nanj. Zanj so mislili, da bo preganjal KDK in uporabil proti njej nasilne metode.

Drobne vesti

Težka železniška nesreča. V bližini Stanislava sta trčila dva osebna vlaka. Razbitih je 5 vagonov, 37 oseb pa je težko ranjenih, od katerih bodo najbrže štiri v kratkem umrle.

Aretacija avtonomističnega poslanca. Ko se je vrnil v Francijo avtonomistični poslanec dr. Ross, ki je bil v odsotnosti obsodil na leto in pol, je bil aretiran, ko je imel neki osebni avtonomistič. Zato se bo moral ves avtonomistični proces obnoviti.

Most med Evropo in Azijo. Francoske in belgijske trdke se pogajajo s turško vlado za zgraditev mosta iz Carigrada v Skutari. Ta most preko morske ožine med Evropo in Azijo bi se zgradil kot ogromen viseči most.

Sklicanje razorožitvene komisije. Kakor poročajo francoski listi, sta predsednik razorožitvene komisije Društva narodov Loudon in načelnik oddelka Društva narodov za razorožitev Cobham predlagala, da se razorožitvena komisija Društva narodov skliče na dan 21. januarja 1929. Francija želi, da bi se preje sestala še posebna konferenca z Anglijo, Ameriko, Japonsko in Italijo, razorožitvena komisija sama pa naj bi se sestala še le meseca marca ali maja.

V Romuniji bodo nove volitve dne 12. decembra v poslansko, 15. decembra pa v senatno zbornico.

V Kanadi je vlak, v katerem se je peljal angleški zunanji minister Chamberlain, skočil s tira. Minister in spremljevalci niso poškodovani.

Sprememba v nemški diplomaciji. Kot naslednik grofa Brockdorff-Rantzaua bo imenovan za poslanika v Moskvi dosedanjí poslanik v Angori Nadolny, za poslanika v Angori pa dosedanjí varšavski poslanik Urh Rauscher, do čim pride v Varšavo kot poslanik prvi poslanski svetnik v Parizu dr. Ried.

Novosadska vremenska napoved. Spremenljivo. Deloma oblačno. Ponekod megleno. Zlasti na severu in severozapadu. Veter bo povsod slabši. Nekoliko bo deževalo. Temperatura se bo ponoči znižala. Mraza še ne bo.